

II Jornades sobre: Formació Integral en Salut: la complexa relació biopsicosocial.

“El valor de la relació en un context multi-institucional”

“La relació assistencial en la societat líquida”

M. Leon-Sanromà

Les malalties no existeixen aïllades dels pacients i els seus contextos i és en la relació assistencial de cada pacient amb cada professional sanitari que es pot anar teixint l'aliança terapèutica que permetrà abordar el malestar del subjecte, comprendre'l, estudiar-lo, i cercar les mesures terapèutiques més adients. Malgrat això la qualitat i la continuïtat de la relació assistencial està poc protegida i està sotmesa a tota mena de contingències en el model sociosanitari actual, a part de les dificultats personals inherents a cada professional.

Una manera d'aproximar-nos a aquestes contingències és a través del model que el filòsof Zygmunt Bauman anomena “la modernitat de la societat líquida”. En aquest l'única constant és el canvi i la transitorietat, el individualisme marca les relacions i tendeix a tornar-les precàries i volàtils, les limitacions temporals desapareixen i s'imposa la immediatesa, l'espai entès com a distància o localització perd el seu sentit amb la informàtica, la telefonia mòbil, els vols a baix preu. En aquest model de societat es tendeix a normalitzar l'estat de emergència.

La nostre sanitat pública, malgrat declaracions d'intencions de seguir el model biopsicosocial, majoritàriament continua basada en un model biomèdic, i la informatització, la gestió que es fa a través de la direcció per objectius, la valoració de la carrera professional, segueixen el model centrat en la malaltia. A més, un professional és intercanviable per qualsevol altre amb semblant formació i pot quedar diluït en l'equip. El pacient també queda diluït com a subjecte en la història clínica informatitzada, desmembrat en diferents diagnòstics i proves complementàries. Suposades emergències que no ho són tant generen canvis organitzatius que fan que la continuïtat de la tasca quedi alterada, sense que se'n valori la pèrdua. Les tècniques de comunicació assistencial tendeixen a prioritzar la forma sobre fons.

Sols el desig del professional de retrobar realment a l'altre en el pacient, i el compromís personal al llarg del temps poden fer que la relació assistencial passi a ser sòlida i aportí els significats que ajudin a encarrilar la resolució del malestar del pacient, passar de la demanda al problema de fons. Seria bo que les institucions sanitàries es plantegessin l'objectiu de protegir aquesta relació.